

Preventivní program
školní rok 2019/2020

**Základní škola
Světice**

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

Základní škola Světice, příspěvková organizace pro školní rok 2019 – 2020

Zpracovaly: Mgr. Pavla Žižková, Bc. Milena Rulcová, Mgr. Kristýna Plajnerová,
Mgr. Hana Jelínková

Složení preventivního týmu:

Pavla Žižková	Alžběta Šimková
Monika Cibulková	Lucie Jelínková
Olga Kozačová	Hana Jelínková
Lenka Pařízková	Lukáš Faltys
Magdaléna Kovačková	Magdalena Růžková
Kristýna Plajnerová	Martina Bosáková
Alice Hrbková	Martina Kolářová
Kateřina Čiháková	Dana Heřmánková
Milena Rulcová	Lucie Skrčená
Jana Honsová	Jana Platilová
Blažena Kratochvílová	Robert Marczak
Jiří Kadlec	Blanka Hilbertová
Gustavo Monge	Lenka Ludlová

Tým školního poradenství:

Mgr. Pavla Žižková – ředitelka školy

Bc. Milena Rulcová – výchovná poradkyně

Mgr. Kristýna Plajnerová – metodička prevence

Mgr. Hana Jelínková – metodička prevence 1. stupeň

PhDr. Blanka Hilbertová – školní psycholožka

Mgr. Jana Honsová – speciální pedagog

Školní metodik prevence II. stupeň:

Mgr. Kristýna Plajnerová

kristyna.plajnerova@skolasvetice.cz

Specializační studium: ano, ukončeno září 2016

Školní metodik prevence I. stupeň:

Mgr. Hana Jelínková

hana.jelinkova@skolasvetice.cz

Specializační studium: probíhá

Školní výchovný poradce:

Bc. Milena Rulcová

milena.rulcova@skolasvetice.cz

Specializační studium: studuje Sociální pedagogiku na Muni Brno

Školní psycholožka:

PhDr. Blanka Hilbertová

blanka.psycholog@seznam.cz

Přítomna ve škole: pondělí - mezi 8.00 - 8.30 a 14.00 - 16.00 (pro rodiče a pedagogy) a středa 8.30 - 14.00 (pro žáky a pedagogy).

Speciální pedagožka:

Mgr. Jana Honsová

Přítomna ve škole: středa

Pracoviště školy: U Hřiště 151, Světlice 251 01

Peněžní ústav školy:

Fio banka, a.s. V Celnici 1028/10, PSČ 117 21

IČ 61858374

Pobočka: Moskevská 268/53, 101 00 Praha 10

IČ školy: 71295151

Obsah

1.	Úvod	5
2.	Charakteristika školy	5
3.	Cíle projektu	6
4.	Akce školy	8
5.	Vymezení cílové skupiny	8
6.	Realizace programu	9
7.	Specializovaná činnost, spolupráce s dalšími subjekty	13
8.	Spolupráce s rodiči	14
9.	Pedagogičtí pracovníci a prevence	14
10.	Měření efektivity programu	14
11.	Hodnocení prevence sociálně patologických jevů v minulém školním roce	15
12.	Postupy při řešení jednotlivých patologických jevů	17
13.	Důležité kontakty v rámci prevence	21
14.	Příloha číslo 1.	24

1. Úvod

Preventivní program vychází z pokynu MŠMT, č. j.: 20 006/2007-51, kde je do prevence sociálně patologických jevů zařazena konzumace a šíření drog (včetně alkoholu a cigaret), kriminalita, gambling, záškoláctví, šikana, kyberšikana a jiné násilí, rasismus, intolerance, antisemitismus.

I v dalších školních letech je základním principem preventivní strategie na naší škole osvojování zdravého životního stylu a rozvoj dovedností, které vedou žáky k odmítání všech druhů sebepoškozujícího chování, projevů agresivity a porušování zákona. Pouze dítě zdravé, spokojené a sebevědomé má větší šanci odolat negativním vlivům okolí.

Předkládaný preventivní program vychází z předcházejících let.

2. Charakteristika školy

Základní škola Světice, příspěvková organizace, je škola s devíti ročníky. Třetí ročník, sedmý a osmý ročník jsou tvořeny dvěma třídami. Šestý ročník je tvořen třemi třídami. Ostatní ročníky jsou tvořeny jednou třídou. Maximální kapacita tříd je 25 žáků a 20 na druhém stupni.

Škola se nachází v obci Světice v okrese Praha - východ. I. stupeň školy je nyní rekonstrukcí a přístavbou umístěn v budově bývalého kulturního domu obce Světice. Zde se nachází celkem šest učeben a tělocvična. Od školního roku 2017/2018 jsou zde umístěny výhradně učebny tříd I. stupně. Pro žáky II. stupně je zrekonstruována budova bývalé hasičské zbrojnice, která je od budovy I. stupně vzdálena přibližně 200 metrů.

Poloha školy v klidné části obce, v sousedství lesa a v blízkosti fotbalového a dětského hřiště napomáhá k naplňování koncepce školy zaměřené na harmonický rozvoj osobnosti každého žáka. Blízké prostředí lesa nabízí možnost výuky v přírodě, kde je možné využít didaktické herní prvky, které v sobě slučují zábavu s poznáním.

Na škole působí 23 učitelů, 1 speciální pedagog, 4 vychovatelky školní družiny a 7 asistentek pedagoga.

Na škole působí výchovná poradkyně Bc. Milena Rulcová, dvě metodičky prevence, pro II. stupeň. Mgr. Kristýna Plajnerová, pro I. stupeň Mgr. Hana Jelínková. Na škole působí i speciální pedagožka Mgr. Jana Honsová, která do školy dochází na určené hodiny a školní psycholožka PhDr. Blanka Hilbertová, která na škole působí dva dny v týdnu.

Výhodou školy je téměř rodinné prostředí, kde se většina dětí i rodičů mezi sebou zná. Negativní jevy jsou proto velmi rychle odhaleny.

3. Cíle projektu

Na prvním stupni je to především další zlepšování vztahů mezi dětmi i dospělými, zlepšení vztahu k majetku spolužáků a školy, prevence užívání návykových látek, kyberprostor, komunikace, příprava dětí z pátého ročníku na přechod do jiného typu školy, prevence úrazů (dopravní výchova a první pomoc).

Na druhém stupni se škola zaměřuje v šestých třídách na podporu dobrých vztahů v nově vzniklé kolektivu, řešení konfliktů a podporu bezpečného prostředí a klimatu ve třídě. Sedmé třídy mají prevenci zaměřenou na rizika spojená s nelegálními látkami, látkové i nelátkové závislosti a adrenalinové sporty. Osmá třída se bude zaměřovat na prevenci v oblasti partnerských vztahů, trestní odpovědnosti, prevenci rasismu a xenofobie. V devátých třídách se budeme zaměřovat na problematiku manipulace, finanční gramotnost, prevenci rasismu a xenofobie.

Dlouhodobé cíle

- Zlepšovat mezilidské vztahy, podporovat vzájemnou pomoc
- Pěstovat v žácích pocit sounáležitosti k dění v naší škole, pocit hrdosti nad jejími úspěchy
- Pěstovat a důsledně vyžadovat zásady slušného chování
- Cvičit sebeovládání, umění zapojit se a obstát v kolektivu
- Pokračovat v diagnostice vztahů a snažit se o jejich zlepšení
- Zapojovat žáky do mimoškolních aktivit a nastítnit, jak správně trávit volný čas

- Ukázat dětem, jak řešit problémy, zátěžové situace, stanovit si reálný cíl v životě, to vše bez pomoci léků, drog a agresivního chování
- Rozvíjet osobnost žáka, posilovat jeho pozitivní vlastnosti
- Učit žáky rozlišovat dobré a špatné chování
- Nadále seznamovat žáky s nebezpečím návykových látek
- Podporovat spolupráci a zdravou soutěživost mezi třídami i jinými školami při školních akcích
- Podporovat v dětech uctivý vztah ke starším spoluobčanům
- vést děti k toleranci ke spoluobčanům jiné národnosti, jiného životního stylu či náboženského vyznání
- vést děti ke správnému využívání výpočetní techniky, vést osvětu o sociálních sítích, jejich využívání, ale i zneužívání
- Podpořit v dětech toleranci v oblasti partnerských vztahů, podat informace o rizikovém sexuálním chování

Krátkodobé cíle

- Větší zapojení rodičů do oblasti prevence.
- Zlepšení spolupráce s oblastními metodiky prevence.
- Dlouhodobé nastavení plánu preventivních programů.
- Zlepšit informovanost o preventivních programech v učitelském sboru.

Prioritními oblastmi primární prevence na naší škole jsou zejména předcházení jevům

- Agrese, šikana, kyberšikana, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie
- Záškoláctví
- Závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling
- Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě
- Spektrum poruch příjmu potravy
- Negativní působení sekt
- Sexuální rizikové chování
- V rámci nespecifické prevence je to podpora pozitivních vztahů ve třídě, dobrá komunikace mezi žáky, snaha o vzájemný respekt a pozitivní klima

Rozpoznání a zajištění včasné intervence v případech

- Domácího násilí
- Týrání a zneužívání dětí
- Ohrožování mravní výchovy mládeže
- Poruch příjmu potravy - mentální bulimie a mentální anorexie
- Ortorexie (patologická závislost na zdravé stravě, vedoucí k poškození organismu a úmrtí)
- Bigorexie (hlavně chlapci, patologická závislost na svalovině, vedoucí k nežádoucímu přijímání steroidů)

Školní řád, Krizový řád školy a Program proti šikaně stanoví postoj školy, možné postupy a sankce v souvislosti s rizikovým chováním žáků.

4. Akce školy

Školou pořádané akce

- Projektové dny ve škole a říčanské hájovně (např. Den Země)
- Akce pro veřejnost a rodiče (např. Slavnost jablůňky)
- Jarní a podzimní úklid lesa ve spolupráci s Muzeem Říčany
- Sportovní den, Mezinárodní den dětí
- Celoročně tematické přírodovědné vycházky v okolí školy, pod vedením Muzea Říčany
- Návštěva divadelních představení a jiných kulturních akcí v místě školy a jejím okolí
- Přednášky a diskuse s hosty školy
- Spolupráce s organizacemi v okolí

5. Vymezení cílové skupiny

Do aktivit preventivního programu se snažíme začlenit všechny žáky naší školy. Preventivní programy probíhají na prvním i druhém stupni i v rámci školní družiny. Na zpracovávání jakéhokoliv projektu se podílí vždy všichni žáci ročníku.

Preventivní programy jsou realizovány v rámci školních předmětů samotnými učiteli a také za pomoci externími neziskovými organizacemi (např. Cesta integrace). Při této těsné spolupráci dochází nejen k hlubšímu stmelení kolektivu třídy a celé školy, ale také k prohloubení vztahů s učiteli. Na přípravě plánovaných akcí se vedle žáků a učitelů podílejí i vychovatelky školní družiny. Pravidelné informace dostávají rodiče při třídních schůzkách, konzultačních hodinách a na webových stránkách školy.

6. Realizace programu

Realizace programu ve vyučování a ve školní družině – všeobecná primární prevence

Primární prevenci na prvním stupni mají na starost ředitelka školy, třídní učitelé, a vychovatelky ŠD, za spolupráce školní metodičky prevence a školní metodičky prevence prvního stupně. Jednotlivá témata jsou zařazena do prvouky, českého jazyka i do vzdělávacího programu ŠD. Pedagog nenásilnou a věku dítěte přiměřenou formou vysvětluje pojmy i jevy rizikového chování a vede děti ke správným postojům v souvislosti s těmito problémy.

V tématech zaměřených na zdraví seznamujeme žáky se správnou životosprávou, hygienou, vhodným režimem dne - včetně kvalitního odpočinku.

V tématech rodina, soužití lidí, partnerství a základy sexuální výchovy je kladen co největší důraz na mezilidské vztahy, vzájemnou pomoc, spolupráci a důvěru.

Prevence v rámci prvního stupně:

1. ročník

Prevence je cílená na podporu zdravých vrstevnických vztahů, kamarádství, pozitivního klimatu ve třídě: poznávání žáků a učitelů, vyjadřování nálad a pocitů, sdělování špatných a dobrých zpráv, jak se zachovat při komunikaci s cizím člověkem. Žáci se učí respektování ostatních. Dále se prevence týká zdravého životního stylu. Probíhá také v oblasti dopravní výchovy, kde se žáci seznamují se základními pravidly, učí se správnému chování chodce, základní dopravní značky a nutnosti používat reflexní oblečení. Prevence probíhá v rámci školních

předmětů, převážně předmětu prvouka, český jazyk a tělesná výchova. Časová dotace je průběžná.

2. ročník

Prevence je cílena na vztahy ve třídě, podporu pozitivního klimatu, kamarádství. Dále na nebezpečí od cizích lidí, nácvik tísňového volání, důležitá telefonní čísla, první pomoc. Probíhá i ve vztazích s rodinou, funkce rodiny (vzájemná pomoc členů rodiny, pomoc rodičům a starším lidem, zásady slušného chování, příbuzenské vztahy), dále se zaměřuje na zdravý životní styl a na zdraví – čistota těla, úklid, udržování pořádku. Výchova ke zdravému sebevědomí (vlastní názor, důležitost pochvaly, stanovení a dodržování cílů, důslednost). Prevence probíhá v rámci školních předmětů, převážně předmětu prvouka, český jazyk, tělesná výchova a v rámci dlouhodobé primární prevence, kterou zajišťuje externí organizace. Časová dotace je průběžná.

3. ročník

Prevence je orientovaná na základní okruhy PJ. Děti využívají učebnice prvouky, rozmanité pracovní listy, díky kterým se nenásilnou formou seznamují s elementárními zásadami bezpečného chování a dozvídají se o patologických jevech, kterými jsou v dnešní době ohrožovány. Témata, která se objevují: lidské tělo, jak mohu své tělo poškodit, nebezpečí kouření, opalování, nedodržování dentální hygieny, nezdravá, našemu organismu neprospěšná strava. Způsoby reakce při obtěžování cizí osobou – nácvik situace. Prevence probíhá v rámci školních předmětů, převážně předmětu prvouka, český jazyk, tělesná výchova a v rámci dlouhodobé primární prevence, kterou zajišťuje externí organizace. Časová dotace je průběžná.

4. ročník

Prevence (zne)užívání tabákových výrobků a alkoholu, prevence dobrých vztahů ve třídě a prevence netolismu.

Dále pak umění naslouchání a vyjadřování svých názorů (přiměřené reakce). Mezi další témata patří: nemoci, očkování, osobní hygiena, režim dne, volný čas, stres, vztah k postiženým lidem, životospráva, vliv reklam, infekční choroby.

Při práci na prevenci patologických jevů využívají učitelé a vychovatelé různé metody práce, například modelové situace, kvízy, pracovní listy, hry či obrazové projekce. Dále projekty zaměřené např. na škodlivý obsah na youtube.com a pohyb v kyberprostoru. Prevence probíhá v rámci školních předmětů přírodověda, český jazyk, tělesná výchova a v rámci dlouhodobé primární prevence, kterou zajišťuje externí organizace. Časová dotace je průběžná.

5. ročník

Prevence závislostí a zdravé vztahy (vztahy ve třídě – komunikace, zdravé sebeprosazení, konflikty a jejich řešení, zdravý životní styl, prevence závislostí), psychosomatické změny v období pubescence, negativní hodnocení a jeho přijmutí, vyhledávání rizikových skupin, delikvence, vztahy v sociálních skupinách a jejich zneužívání na sociálních sítích, netolismus. Evropa – evropské pásy, seznámení s odlišnými kulturami, život lidí v jiných zemích, rovnocennost lidí, projevy rasové a jiné nesnášenlivosti. Modelové situace odmítání návykových látek. Naučit se účelně plánovat svůj čas – čas na učení, práci, zábavu a odpočinek. Podpořit ohleduplnost a toleranci. Prevence probíhá v rámci školních předmětů přírodověda, český jazyk, tělesná výchova a v rámci dlouhodobé primární prevence, kterou zajišťuje externí organizace. Časová dotace je průběžná.

Do pátého ročníku je realizace preventivních aktivit a opatření směřována větší měrou na třídního učitele, za podpory metodiků prevence a výchovného poradce i školního psychologa. Podpora dobrých vztahů mezi žáky probíhá také v rámci ŠD, kde vychovatelky podporují vhodnou komunikaci mezi dětmi a vzájemnou toleranci.

Prevence v rámci druhého stupně:

6. ročník

Prevence vztahů ve třídě je prioritní. Vzhledem k tomu, že třída vznikne, jako nový kolektiv, jsou zde zařazeny programy na podporu vztahů ve třídě.

V rámci předmětu výchovy ke zdraví se prevence zaměřuje na předcházení šikaně, pohyb v kyberprostoru, látkové a nelátkové závislosti, podporu zdravého životního stylu, komunikaci a řešení konfliktů. V rámci školního předmětu výchova k občanství je prevence cílena na podporu tolerantního chování, předcházení extremismu a podporu zdravého vlastenectví. Dále pak na podporu dobrých vztahů v rodině.

Dále je zde zařazen adaptační pobyt na začátku školního roku, který je velice vhodným nástrojem k prevenci vztahů ve třídě, pomůže k bližšímu vzájemnému seznámení žáků a třídního učitele. Seznamovací pobyt probíhá v rámci nespecifické prevence. Prevence je zajišťována průběžně, během celého roku v rámci školních předmětů a v rámci dlouhodobé primární prevence, kterou zajišťuje externí organizace. Časová dotace je průběžná.

7. ročník

Prevence především v oblasti látkových i nelátkových závislostí, předcházení poruchám příjmu potravy a vztahová prevence, zaměřená na toleranci mezi žáky i vandalismus a záškoláctví. Bude realizována především v předmětu výchova k občanství a dále pak externí organizací. Prevence je zajišťována průběžně, během celého roku v rámci školních předmětů a v rámci dlouhodobé primární prevence, kterou zajišťuje externí organizace. Časová dotace je průběžná.

8. ročník

Prevence xenofobie a rasismu, dále pak téma trestní odpovědnosti, partnerské vztahy, oblast sexuality. Žáci budou též seznámeni s tématem psychohygieny. Prevence bude realizována především v hodinách výchovy ke zdraví a výchovy k občanství. Je zajišťována během celého roku v rámci školních předmětů a v rámci dlouhodobé primární prevence, kterou zajišťuje externí organizace. Časová dotace je průběžná.

9. ročník

Prevence v oblasti manipulace, mediální gramotnosti, manipulace sektami, ve finanční gramotnosti, xenofobii a rasismu. Prevence bude realizována především v předmětu výchova k občanství a přednáškami externích odborníků. Časová dotace je průběžná.

Na druhém stupni probíhají také třídnické hodiny, které vedou třídní učitelé ve spolupráci s ŠPP jednou za měsíc. V případě potřeby jsou realizovány častěji.

Realizace programu při mimoškolních aktivitách a nespecifická prevence

Škola nabízí dětem některé mimoškolní aktivity – zájmové kroužky v budově školy či lesní školce Pramínek.

Je podporována účast na výtvarných soutěžích, vítána je spolupráce s obecní knihovnou i knihovnou v Říčanech, s říčanským EKOCENTREM, účastníme se některých charitativních akcí.

Během školního roku jsou do výuky zařazovány návštěvy divadelních představení a koncertů, různé besedy se zajímavými lidmi (např. se záchranáři, hasiči, odborníky z řad rodičů).

V šestém ročníku je realizován adaptační výjezd mimo školu. Výjezd je třídní a je zaměřen na seznámení se žáků mezi sebou a na nastavení dobrého klimatu ve třídě, zároveň na navázání kontaktu s třídním učitelem a lepší poznání třídního učitele. Třídní učitel pak může navazovat na adaptační kurz v rámci třídnických hodin.

Dále je pořádán školou letní ozdravný pobyt a také zimní ozdravný pobyt, pro první stupeň. Lyžařský výcvik je plánován pro 7. ročník.

7. Specializovaná činnost, spolupráce s dalšími subjekty

- Externí spolupráce s PPP či dětskou psycholožkou
- Spolupracujeme s neziskovou organizací Cesta integrace

- Spolupracujeme s neziskovou organizací Proxima Sociale
- Spolupracujeme s výchovnou poradkyní a vztahovou poradkyní Libuší Jíšovou

8. Spolupráce s rodiči

Škola v oblasti prevence sociálně patologických jevů nabízí rodičům spolupráci ve formě komunikace na třídních schůzkách, možnost individuálních konzultací s učiteli, metodičkou prevence, výchovnou poradkyní, školní psycholožkou a vedením školy. Na třídních schůzkách jsou rodiče také informováni o programech, které na škole probíhají.

PP stejně jako informace o všech našich aktivitách mohou rodiče také najít na webových stránkách naší školy.

9. Pedagogičtí pracovníci a prevence

Naše učitelky a vychovatelky využívají možnosti vlastního výběru školení pro pracovníky ve školství. Na začátku školního roku je sbor proškolen v 8 hodinovém školení inkluze.

Metodička prevence je absolventkou rozšířeného studia pro metodiky prevence, který byl realizován v roce 2015/2016, LFUK . Metodička prevence prvního stupně studuje akreditované vzdělávání pro metodiky prevence, realizované neziskovou organizací Jule a Jile. Výchovná poradkyně je účastnicí dalšího studia. Na škole probíhají pravidelné schůzky třídních učitelů s výchovnou poradkyní a metodičkou prevence, které dávají materiály a podporu učitelskému sboru.

10. Měření efektivity programu

Efektivita předkládaného programu bude hodnocena nejen na konci školního roku (výsledek tohoto hodnocení bude součástí PP pro další školní rok), ale i v průběhu celého školního roku, a to následujícími způsoby:

- Výsledky jsou sledovány třídními učiteli a vychovatelkami ŠD (diskuze o situaci při třídnických hodinách,..), dále jednání na pedagogických radách (zápisy z těchto setkání jsou uleženy).
- Zápisy z proběhlých programů, dodávaných externí organizací, která je připravuje v rámci finančních možností školy.
- Ve třídách také probíhá sociometrie, realizována školní psycholožkou. Výsledky vždy konzultují třídní učitel a ŠPP, podle toho se pak dále odvíjí prevence.

11. Hodnocení prevence sociálně patologických jevů v minulém školním roce

V minulém školním roce byly třídními učitelkami a vychovatelkami ŠD provedeny prevence například v oblasti komunikace a porozumění, v oblasti duševního a tělesného zdraví dětí, v oblasti šikany a kyberšikany, v oblasti inkluze. Učitelé a vychovatelé formou her, projektů a společných diskuzí seznamovali žáky s rizikovými faktory při komunikaci s neznámým člověkem, se zásadami správné a zdravé výživy, se vztahy v sociálních skupinách a s jejich zneužíváním na sociálních sítích, s rizikovými faktory ve třídním kolektivu, se šikanou a kyberšikanou, s možnými riziky inkluze. Žáci druhého stupně měli preventivní aktivity především v rámci předmětů výchova ke zdraví a občanská výchova a také v rámci třídnických hodin, které probíhaly pravidelně s třídním učitelem.

Vzhledem k neobdržení dotace z kraje nebylo možné realizovat dlouhodobou prevenci, ale byla nahrazena jednorázovými programy v rámci finančních možností školy. I nadále probíhala spolupráce s Cestou integrace, ovšem s omezenými finančními zdroji.

V rámci prvního pololetí byly realizovány tyto preventivní programy

2. třída – Program Kočičí zahrada (metodika prevence prvního stupně) (20h)

- 6. třída – Adaptační kurz (tři dny)
- 8. třída – Prevence návykových látek (Cesta integrace) (2h)
- 4. třída – Dopravní výchova (Cesta integrace) (4h)
- 5. třída a 4. třída – Program Kyberšikana a bezpečnost na internetu (Cesta integrace) (2h)
- Druhý stupeň: Beseda Prevence a návykové látky (Dr. Douda) (3h)
- 6. třídy a 7. třídy: beseda Prevence kyberšikany (Pl. Danhelka) (3h)

V rámci druhého pololetí byly realizovány tyto preventivní programy

- 7. třídy – Protidrogový vlak s následnou diskusí a reflexí s metodičkou prevence a třídní učitelkou (celý den)
- 8. třída – Sexuální výchova (Cesta integrace) (3h)
- 2., 3., 4., 6.B třídy – Vztahy ve třídě (Cesta integrace) (2h)
- 4. třída – Kyberprostor (Cesta integrace) (2h)
- 4. třída – Dopravní výchova (Cesta integrace) (4h)
- Druhý stupeň: Kritické myšlení (celý den)
- 8. třída: beseda: Gender a prevence xenofobie (Proxima Sociale) (3h)

Dále proběhly tyto preventivní programy:

Třídní učitelky I. stupně v rámci běžného vyučování v souvislosti s průřezovými tématy realizovaly aktivity vedoucí k odhalení možných patologických jevů ve třídním kolektivu a aktivity vedoucí k posílení přátelské a spolupracující atmosféry ve svých třídách.

Z rizikového chování byly řešeny především vztahy ve třídě a v sedmé třídě požití alkoholu.

U některých žáků se občas projevují znaky netolismu, v rámci předmětů jsme se zaměřili na vhodné trávení volného času, rizika spojená s pohybem v kyberprostoru. Jiné rizikové chování nebylo v rámci tříd zaznamenáno (požití cigaret a jiných návykových látek, záškoláctví atd.).

V minulém školním roce byly realizovány schůzky s rodiči žáků společně s výchovnou poradkyní a metodičkou prevence, které ve většině případů vedly k jejich aktivní spolupráci se školou při tvorbě bezpečného školního prostředí.

Také byla realizována přednáška pro rodiče, zaměřena na bezpečný pohyb dětí v kyberprostoru.

V rámci nespécifické prevence byl opět zařazen třídní seznamovací pobyt pro šesté třídy – adaptační kurz. Dále proběhl zimní pobyt pro první stupeň, lyžařský výcvik pro žáky sedmých tříd. Letní ozdravné pobyty s plaveckým výcvikem pro žáky prvního stupně.

Na druhém stupni byly každý měsíc realizovány dny s třídním učitelem, které sloužily ke zlepšení klimatu ve třídě, navázání dobrého vztahu mezi dětmi i třídním učitelem. V rámci těchto dnů také probíhaly různé aktivity na prevenci patologických jevů ve spolupráci s ŠPP.

Škola pořádala velké množství dalších akcí, například Slavnost jablůňky, Průvod sv. Martina, Vánoční trhy, besídka, Velikonoční trhy, Světické trhy, sportovní den a dětský den. Školu navštívili záchranáři a seznámili žáky s poskytnutím první pomoci.

Pro pedagogické pracovníky bylo v dubnu uspořádáno školení zaměřené na pravidla ve třídách, jejich dodržování a komunikaci se žáky. Dále se účastnili různých seminářů a školení.

Pro rodiče byla realizována přednáška zaměřena na kyberprostor.

12. Postupy při řešení jednotlivých patologických jevů

Šikana (dle metodického pokynu č. j. MSMT-21149/2016)

- Rozhovor se žáky, kteří na šikanování upozornili
- Rozhovor s oběťmi a zajištění jejich ochrany
- Nalezení dalších vhodných svědků
- Individuální, případně konfrontační rozhovory svědků (ne ale konfrontace oběti a agresora)
- Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi
- Potrestání agresorů a následná práce s agresory i s oběťmi

Kyberšikana

- Rozhovor s obětí kyberšikany
- Informovat rodiče útočníka na jeho chování
- Informovat a poučit rodiče oběti
- Oznamovací povinnost vůči orgánům OSPOD (pokud je známý pachatel, informovat ŠPP a ředitele školy)
- Důsledně vyšetřit všechny incidenty a podezření
- Doporučit oběti, aby okamžitě ukončila komunikaci s útočníkem
- Zajistit a archivovat všechny důkazy kyberšikany
- Požádat útočníka, by se svého jednání zdržel, upozornit ho na protiprávní jednání
- Znesnadnit útočnickovy jeho chování – zamezit přístup (změna e-mailové odhalení), oznámit na Policii ČR, popř. podat trestní oznámení na neznámého pachatele

Organizace, kam se obrátit: e-bezpečí, Prev-centrum, Střediska výchovné péče, Police ČR

O všech etapách a výsledcích jednání je nutno vypracovat písemný záznam a samozřejmě informovat rodiče či zákonné zástupce dětí. Pokud by byla zjištěna šikana vyššího než druhého stupně, přivolá škola na řešení odborníka. Pokud by byla šikana ve třídě zaznamenána, primární prevence se pozastavuje a do školy je pozván odborník na selektivní prevenci, případně indikovanou.

Použití návykových látek

- Při podezření na použití návykových látek provede vedení školy diskrétní šetření a pohovor se žákem.
- Při důvodném podezření okamžitě vedení školy kontaktuje rodiče, event. zákonné zástupce. Při negativní a nespolupracující reakci rodiny uvědomit sociální odbor.
- Při průkazném zjištění zneužívání návykových látek ve škole nebo v případě, že žák je prokazatelně ovlivněn drogou (i alkoholem) v době vyučování, kontaktuje vedení školy zdravotnické zařízení, zároveň uvědomí rodiče (popř.

zákonně zástupce) a zvaží kontaktování příslušného OSPOD. Kontaktuje se Policie ČR.

Dealerství nebo podezření na porušení § 217 trestního zákona (ohrožení mravní výchovy dítěte) nebo zanedbání povinné péče

- Škola uvědomí OSPOD
- Oznámí věc Policii ČR

Záškoláctví (dle metodického pokynu č. j. 10 194/2002-14)

- Při neomluvené a zvýšené nepřítomnosti žáka ve škole informuje třídní učitel ředitele školy.
- Škola ověří věrohodnost omluvené nepřítomnosti.
- Neomluvenou nepřítomnost do součtu 10 vyučovacích hodin řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru, na který jsou zástupci pozváni písemně. Zde projedná důvod nepřítomnosti žáka a způsob omlouvání jeho nepřítomnosti a upozorní na povinnost stanovenou zákonem. Každá taková neomluvená nepřítomnost je také projednávána na pedagogické radě školy a je sankcionována dle školního řádu a rozhodnutí rady.
- Neomluvená nepřítomnost žáka nad 25 hodin – ředitel školy zašle oznámení o pokračujícím záškoláctví s náležitou dokumentací příslušnému OSPOD nebo pověřenému obecnímu úřadu.
- Při opakovaném záškoláctví v průběhu školního roku je třeba postoupit druhé hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR, kde bude případ řešen jako trestní oznámení pro podezření spáchání trestného činu ohrožení mravní výchovy mládeže. Kopie hlášení bude zaslána příslušnému školskému odboru.

Podezření na syndrom CAN

- Vyučující informuje třídního učitele, ŠPP a ředitele školy
- Třídní učitel se citlivým způsobem v soukromí může dítěte dotazovat na zaznamenané projevy (modřiny, otoky, řezné rány apod.) a učiní podrobný zápis

- Záležitost vyhodnotí a podezření oznámí na OSPOD ředitel školy (tím splní oznamovací povinnost)

Vážný úraz

- Poskytnout první pomoc
- Zajistit dohled u raněného a zbytku třídy
- Volat záchrannou službu a zajistit její bezproblémový příjezd do areálu školy
- Vedení školy nebo vyučující informuje rodiče raněného
- Záznam do knihy úrazů
- Vyhodnocení úrazu a přijetí preventivních opatření k minimalizaci úrazů

Problémový a agresivní žák

Problémové chování se snažit řešit co nejdříve, dávat jasně najevo hranice. Při opakovaném nebo zhoršujícím se chování spolupracovat s rodiči a ŠPP. Je důležité zjištění příčin.

- Dohoda školy, žáka a rodičů, domluvení určitých pravidel, plánované schůzky
- Pokud obtíže vyplývají z třídního kolektivu nebo od nějakého žáka – zajistit práci s celou třídou
- V případě rodinných obtíží doporučit návštěvu PPP, klinického psychologa, dětského terapeuta, apod.
- V případě sebepoškozování, nebo ohrožování ostatních, přivolat pomoc k zajištění bezpečnosti, v případě většího afektu zavolat záchrannou službu, informovat rodiče
- Při selhání opatření informovat OSPOD, PPP, apod.
- O všech krocích jsou vedeny písemné záznamy

Vandalismus

- Při každém prokázaném projevu vandalismu informovat rodiče a domluvit se na dalším postupu a případné náhradě škody
- Pokud je škoda velká a pachatel neznámý – informuje škola Policii ČR
- Pokud se jedná o opakované jednání a výchovná opatření, která zvolila škola, nemají účinek – informuje škola OSPOD

Krádež

- S okradeným sepsat záznam, ze kterého bude jasně vyplývat skutečnost: Kdo? Kdy? Kde? Jak? Proč? Čím?
- Pokud je znám pachatel – trvat na vrácení věci, omluvě, náhradě
- Informovat rodiče (poškozeného i pachatele) a vedení školy
- V případě vážnějších případů informovat Policii ČR
- Pokud se jev opakuje a výchovná opatření školy nejsou účinná, informujeme OSPOD

13. Důležité kontakty v rámci prevence

Okresní metodik prevence:

Mgr. Libuše Vyternová, tel: 251 564 211,

email: vyternova@pppprahavychod.cz; prahavychod@pppsk.cz

Možnosti pedagogicko-psychologických poraden:

PPP pro Prahu východ

Adresa: ZŠ U Říčanského lesa, Školní 2400/4, Říčany.

Tel.: 731 417 201, 606 681 827

E-mail: ricany@pppsk.cz; svatkova@pppsk.cz

Kontaktní osoba: Mgr. Šárka Gabrielová, gabrielova@pppsk.cz

Vedoucí odloučeného pracoviště: Mgr. Jitka Svátková

Pražská Pedagogicko psychologická porada, odloučené pracoviště: ZŠ u Říčanského lesa

Internetová adresa: www.pppp.cz, sídlo je v: Ohradní 20, 140 00 Praha 4 – Michle,

tel: +420 603 513 949, má však odloučené pracoviště v Říčanech.

Odloučené pracoviště Říčany:

Školní 2400/4, 251 01 Říčany – budova ZŠ U Říčanského lesa, 2. patro
tel. 241 480 250, 603 513 949

Soukromá psychologická poradna - Psycholog PhDr. Blanka Hilbertová

- zároveň školní psycholožka ZŠ Světice, budova I. a II. stupně
- konzultační hodiny: pondělí, středa dle domluvy

Mobil: 737 402 502

E-mail: blanka.psycholog@seznam.cz

IČ: 65287185

Linka bezpečí

Linka bezpečí: 116 111

Internetová linka bezpečí: www.linkabezpeci.cz

Rodičovská linka: 606 021 021

Modrá linka

Modrá linka: 608 902 410

Dětské krizové centrum

Krizové centrum: 777 715 215

Krizové centrum kyberprostoru: 778 510 510

Národní linka prevence AIDS

Tel.: 800 144 444

Bílý kruh bezpečí (linka pomoci obětem)

Tel.: 116 006

Občanská poradna:

Masarykovo nám. 6, Říčany

Pevná linka pro objednání: 312 315 284 nebo 774 780 107

pondělí, středa 9:00- 12:00, 13:00- 17:00

centrální email: obcanskaporadna@cestaintegrace.cz

Cesta integrace

Na Obci 2049, Říčany

klub.cesta@seznam.cz

kontakt: Markéta Hubínková, tel. 774 780 540

www.cestaintegrace.cz

Městská policie Říčany:

Kontaktní adresa: Komenského nám 1619/3, Říčany, 251 01

Telefonní spojení: 323 618 150, mobilní telefon +420 725 022 76

MŠMT:

prevence@msmt.cz

Webové stránky:

www.saferinternet.cz

- horká linka pro hlášení, která se týkají nezákonného a nevhodného obsahu na internetu

www.e-bezpeci.cz

- bezpečný internet pro děti i rodiče

www.seznamsebezpecne.cz

- nástrahy na internetových sociálních sítích

webové stránky zaměřené na šikanu:

- www.sikana.org
- www.minimalizacesikany.cz

14. Příloha číslo 1.

Školní program proti šikanování (podrobné informace k rozpoznání šikany a jejímu řešení)

Školní program proti šikanování vychází z následujících dokumentů:

- metodického pokynu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (Dokument č. j. MŠMT-21149/2016)
- metodického doporučení k prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, MŠMT č. j. 21291/2010-28
- vyhlášky MŠMT č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školských zařízeních

Tvorba a realizace: všichni pedagogičtí pracovníci ZŠ Světice

Zodpovídá: ředitelka školy Mgr. Pavla Žižková

Koordinace a sestavení: školní metodičky prevence Mgr. Kristýna Plajnerová, Mgr. Hana Jelínková

Charakteristika šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí, nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky např. v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídou nebo jinou skupinou spolužáků. Rovněž se může realizovat prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu. Za šikanování se nepovažuje škádlení a agrese, která nemá znaky šikanování (opakování, záměrnost atd.).

Přímé a nepřímé varovné signály šikanování, rysy kyberšikany

Nepřímé znaky šikanování

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Mívá zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí, nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Mohou se objevit odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přízpusobovací konflikty nejsou vzácností.

Přímé znaky šikanování

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo „legrací“ zranitelný.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislným nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.

- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které nemusí být zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Znaky šikanování projevující se mimo školu

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach, či ztrátu chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. „Nechte mě!“
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.).
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

Rysy kyberšikany

- Kyberšikana není omezena časem (lze ji provádět prakticky kdykoliv – i ve vyučování) ani místem (nemusí splňovat podmínku přímé šikany o současné přítomnosti oběti a agresora na stejném místě).
- Kyberšikana je dostupná mnohem širšímu publiku a ponížení je obětí prožíváno o to intenzivněji než u přímé šikany, kde je svědkem často jen několik spolužáků.
- Obsah kyberšikany se šíří velmi rychle mezi další a další „publikum“.
- Pachatel kyberšikany je anonymní a zpravidla bývá velmi obtížné ho vystopovat.
- Kyberšikana svou anonymní podstatou umožňuje komukoliv stát se agresorem – není výjimkou, že existuje souvislost mezi přímou šikanou a kyberšikanou, kde se role agresora a oběti obrátí.
- Vždy je třeba mít na paměti možnou neúmyslnost – pachatel činu vnímaného obětí jako kyberšikana nemusí svůj krok mýnit jako útok, nebo může být z nedostatku informací zneužit třetí osobou – skutečným kyberagresorem.

Zkrácený popis stadií šikanování (Kolář, 2011)

Školní šikanování je nemoc skupinové demokracie a má svůj zákonitý vnitřní vývoj. První stadium se v podstatě odehrává v jakékoliv skupině. Všude je někdo neoblíbený nebo nevlivný, na jehož úkor je se dělají „legrácky“. Pak to ale jde dál, skupina si najde jakéhosi „otloukánka“. Třetí stadium je už klíčové, kdy se vydělí jádro útočníků a systematicky začne šikanovat nejvhodnější oběti. Do této chvíle lze věci jasně řešit. Následně ale dojde k bodu zlomu, kdy se šikanování stane nepsaným zákonem i pro opravdu slušné děti a celá skupina se stává krutou. V pátém stadiu – totalitě – se stane šikanování skupinovým programem.

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích (což může být i školou vytvářené konkurenční prostředí), kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese. Stupňování agrese může být dáno také neřešením předchozí situace ...

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Třída ví, o koho jde. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“. Svým způsobem platí „raději on, než já“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. Platí „Buď jsi s námi, nebo proti nám.“ U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná. Ve čtvrtém a pátém stadiu hrozí reálné riziko prorůstání parastruktury šikany do oficiální školní struktury. Stává se to v případě, kdy iniciátor šikanování je sociometrickou

hvězdou. Je žákem s výborným prospěchem, má kultivované chování a ochotně pomáhá pedagogovi plnit jeho úkoly.

Charakteristické projevy pro počáteční a pokročilá stádia šikany

Závažnost vnitřního vývoje je nutné přibližně vytušit z postojů členů skupiny k šikanování již na počátku nebo v průběhu prvních kroků.

	Počáteční stadium	Pokročilé stadium
Chování oběti	Poměrně otevřeně mluví o tom, co se jim stalo a kdo je šikanoval.	Je patrná ustrašenost, nechtějí prozradit, kdo jim ublížil. Někdy zdůvodňují zranění bizarním způsobem.
Spolupráce svědků	Vyjadřují nesouhlas se šikánováním a bez většího strachu vypovídají.	Odmítají vypovídat, tvrdí, že nic neviděli a neslyšeli. Občas přiznávají, že nesmějí nic říct. Výpovědi působí podezřele.
Vztah svědků k agresorům	Násilí nepopírají a vyjadřují vůči němu výhrady.	Násilí bagatelizují nebo popírají.
Vztah ostatních žáků k násilí ve třídě	Projevují soucit s obětí a porozumění neférovosti ubližování silných slabým.	Oběť je kritizována a znevažována. Často je obviněna, že si za to může sama.
Vztah žáků k oběti	Agresoři nejsou vnímáni jednoznačně pozitivně, jejich okolí se to nebojí vyjádřit.	Oceňují, chválí a brání agresory, případně pro ně hledají polehčující okolnosti.
Atmosféra ve třídě	Malá soudržnost, nespolupráce, omezená svoboda projevu a názoru. Atmosféra je však ještě „živá“.	Těžká atmosféra strachu, napětí a nesvobody. „Špatně se tu dýchá“.

Odpovědnost školy chránit děti před šikanou

Škola má jednoznačnou odpovědnost za své žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování. Z tohoto důvodu pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předchází, jeho projevy neprodleně řeší a každé jeho oběti poskytne okamžitou pomoc.

Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech: dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR. Trestní oznámení je možné podat také na státní zastupitelství. Dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností nebo poskytování školských služeb, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci žáka, který byl útočníkem i žáka, který byl obětí. Škola ohlašuje orgánu OSPOD takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný nebo proto, že ohrožuje svým chováním samo sebe.

Školní program proti šikanování je nejúčinnějším způsobem, jak ochránit děti před šikanou. Zahrnuje v sobě metody řešení a další opatření zaměřená přímo na nápravu šikanování. Navazuje na všeobecnou prevenci rizikového chování ve škole a tedy na školní PP.

Ředitelka školy je orientována v metodice, organizaci a právní problematice šikanování a vytváří příznivé podmínky pro ŠPP.

Jak se zachovat při podezření na šikanu a při jejím zjištění:

Zmapování situace

Třídní učitelé mapují situaci ve třídách, využívají k tomu komunitní kruhy, individuální pohovory se žáky nebo třídnické hodiny.

Metodičky prevence mapují situaci ve škole prostřednictvím rozhovorů se žáky, učiteli, rodiči, využívají anket a dotazníků, vyhodnocují schránku důvěry.

Motivování pedagogů pro změnu

Je v zájmu všech zaměstnanců školy vytvářet žákům bezpečné a podnětné prostředí. Pedagogové spolu úzce spolupracují a předávají si potřebné informace. Důležitá je v oblasti prevence samozřejmě také spolupráce s rodiči.

Společné vzdělávání a supervize všech pedagogů

Pedagogové školy mají zájem dále se vzdělávat. Po absolvování seminářů vždy předávají nové informace, které získali, ostatním. V oblasti prevence se snažíme postupně vzdělávat celý tým.

Preventivně-poradenský tým

Preventivně-poradenský tým je tvořen:

- ředitelkou školy: Mgr. Pavla Žížková
- zástupkyní ředitelky školy: Mgr. Olga Kozačová
- výchovnou poradkyní: Bc. Milena Rulcová
- školní metodičkou prevence pro 2. stupeň: Mgr. Kristýna Plajnerová
- školní metodičkou prevence pro 1. stupeň: Mgr. Hana Jelínková
- školní psycholožkou: PhDr. Blanka Hilbertová
- třídními učiteli

Společný postup při řešení šikanování

Užší realizační tým ve spolupráci s konkrétním třídním učitelem rozhodne, zda na podkladě kvalifikovaného odhadu stádia a formy šikanování zvládne řešení škola sama, nebo si povolá odborníka specialistu (viz klasifikace níže). V případě, že jde o počáteční a obvyklou šikanu, kterou zvládne škola sama, postupuje podle scénáře určeného pro tento typ šikanování. Pokročilé a komplikované šikany škola řeší ve spolupráci s odborníky specialisty, zejména z PPP. Škola se vždy řídí aktuálními doporučeními MŠMT.

Do komplikované šikany řadíme především neobvyklé formy šikany. Dále sem zahrneme základní formy šikany, se kterými nemáme zkušenosti. Patří do nich šikany krajně ohrožující bezpečí pedagoga a život oběti, dále šikany se změnou v základním schématu. Prakticky jde zejména o nějakou zvláštnost u přímých a nepřímých účastníků šikany. Patří sem rovněž šikany s rozvinutým zakrývajícím systémem. Vážnou komplikací je intenzivnější závislostní vztah mezi oběťmi a agresory a vážnější dopady šikany na oběť - například známky úzkostné poruchy.

Šikanování je komplikovaný a paradoxní fenomén a běžné pedagogické postupy naprosto selhávají.

Klasifikace scénářů pomoci podle cíle léčby, stadia a formy šikanování (Kolář, 2011)

Situace, které zvládne škola sama

- První pomoc pro obyčejnou počáteční šikanu
- Celková léčba pro řešení prvních dvou stadií šikanování – sestaví se plán pro celou třídu a nastaví se další postup

Scénáře, kdy potřebuje škola pomoc zvenku

- První pomoc pro komplikovanou počáteční šikanu
- První pomoc (krizové scénáře) pro obyčejnou pokročilou šikanu
- První pomoc (krizové scénáře) pro komplikovanou pokročilou šikanu, patří sem např. výbuch skupinového násilí, tzv. školní lynčování
- Celková léčba pro třetí stadium šikanování s běžnou i komplikovanou formou

Pro školu jsou určeny následující dva scénáře. První je určen pro řešení počáteční obyčejné šikany. Důvodem je fakt, že těchto obyčejných počátečních šikan je nejvíce a tvoří obrovské podhoubí pro rozbuzení pokročilých a neobvyklých šikan. Druhý scénář je určen k řešení výbuchu skupinového násilí, tzv. školního lynčování. V tomto případě nelze čekat na odborníka - specialistu, protože je oběť ohrožena bezprostředně na zdraví a později je většinou nemožné

případ vyšetřit. Škola proto nejprve zakročí sama, vyřeší akutní problém a později jej řeší za pomoci odborníka.

První věc, která však musí být vždy provedena, je zápis o prvotní informaci (zatím neprověřené), která se k pedagogovi dostala - datum, čas, informátor (jeho jméno nikomu nesdělujeme), obsah sdělení, podpis (zapisovatele sdělení, popř. i informátora). Stejně tak musí být proveden následný zápis o způsobu řešení zjištěné situace. Tyto zápisy si škola ponechává ve svém archivu.

Scénář pro obyčejnou počáteční šikanu (Kolář, 2011)

- Odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany
- Rozhovor s informátory a oběťmi
- Nalezení vhodných svědků
- Individuální rozhovory se svědky - nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory
- Ochrana oběti
- Předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:
 - o rozhovor s oběťmi a poté rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření)
 - o rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku)
- Realizace vhodné metody:
 - o metoda usmíření
 - o metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči)
- Třídnická hodina:
 - o efekt metody usmíření
 - o oznámení potrestání agresorů
- Rozhovor s rodiči oběti
- Rozhovor s rodiči agresora
- Popř. třídní schůzka
- Práce s celou třídou

Základní krizový scénář pro výbuch pokročilé šikany – poplachový plán pro tzv. školní lynčování (Kolář, 2011)

- První (alarmující) kroky pomoci
 - o zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany
 - o bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí
- Příprava podmínek pro vyšetřování
 - o zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy
 - o zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi
 - o pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře)
 - o oznámení na Policii ČR, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům
- Vyšetřování
- Rozhovor s obětí a informátory
- Nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků
- Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
- Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi).
- Léčba
- Metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny

Nápravná opatření

Škola má k dispozici pro zastavení násilí agresorů běžná, ale i mimořádná nápravná opatření: výchovná opatření (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy; snížení známky z chování; převedení do jiné třídy, pracovní či výchovné skupiny - je třeba individuálně posoudit efektivitu tohoto opatření, aby nedošlo k přesunutí šikany do nového prostředí a podmínek. Ředitelka školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu; ředitelka školy podá návrh na OSPOD k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu; škola umožní agresorovi individuální výchovný plán.

Doporučuje se dále pracovat s agresorem (vedení k náhledu na vlastní chování, motivy apod.) i s obětí šikany. V případě potřeby doporučit zákonnému zástupci péči dítěte v PPP, SVP nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů, případně převedení do jiné třídy.

Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina či menšina) apod.

Primární prevence v třídnických hodinách

Pro řešení aktuálních témat v třídním kolektivu je možné využít třídnické hodiny. Třídní učitelé spolupracují s ŠPP, především se školní psycholožkou.

Primární prevence ve výuce

Velká část preventivních aktivit naší školy je přímo součástí výuky, dále využíváme externí organizace. Viz PP.

Primární prevence ve školních i mimoškolních programech mimo vyučování

Primární prevence je součástí doplňujících aktivit PP (včetně adaptačního kurzu). Viz PP.

Ochranný režim (demokraticky vytvořený smysluplný školní řád, účinné dohledy učitelů)

Škola má vytvořený školní řád, kde je jasně stanovený postoj školy k šikaně. Učitelé mají v průběhu celého týdne rozepsané dozory na chodbách a při obědě tak, aby se šikaně předcházelo.

Spolupráce s rodiči

Rodiče jsou seznámeni se školním řádem na prvních třídních schůzkách a tripartitních schůzkách. O chování svých potomků jsou pak individuálně informováni v průběhu celého školního roku. Další informace jsou na webových stránkách školy.

Školní poradenské služby

Třídní učitelé pořádají tripartitní schůzky s rodiči. Všichni pedagogičtí pracovníci (včetně vedení školy) mají konzultační hodiny, dle individuální domluvy. Na škole funguje ŠPP, které nabízí konzultace dle individuální dohody.

Spolupráce se specializovanými zařízeními

Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce vedení školy, školního metodika prevence, výchovné poradkyně nebo zástupce školy s dalšími institucemi a orgány zejména: v resortu školství – s PPP, SVP, speciálně pedagogickými centry (v případě integrovaných dětí na běžných školách); v resortu zdravotnictví – s pediatry a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie; v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence.

Dle vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb. je při poskytování poradenských služeb (tj. také při intervenčních programech) nutné žáky, včetně jejich zákonných zástupců, předem informovat o charakteru poradenské služby. Využívá se tzv. informovaný souhlas (viz § 1 odst. 3 vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.)

Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), ředitelka školy nebo školského zařízení oznámí tuto skutečnost Policii ČR.

Ředitelka školy oznámí na OSPOD dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, ředitel školy zahájí spolupráci s OSPOD bez zbytečného odkladu (viz § 6, 7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů).

Vztahy se školami v okolí (domluva ředitelů na spolupráci při řešení šikany, kdy se jí účastní žáci z různých škol)

V případě potřeby je naše škola ochotná spolupracovat na řešení šikany se všemi zúčastněnými.

Literatura, webové stránky, kontakty

Literatura pro oblast školního šikanování

Základní literatura:

- Kolář M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.

Doporučená literatura (knihy, sborníky, studie, závěrečné zprávy):

- Kavalír, A. (Eds.) (2009).
- Kyberšikana a její prevence – příručka pro učitele. Plzeň: Dragonpress s.r.o. Kolář, M. (2013).
- Výcvik odborníků v léčbě šikany. Praha: Pražská vysoká škola psychosociálních studií. Kolář, M. (2012).
- Net story: Příběhy ze světa internetu. Praha: NCBI. Kolář, M. (2001, 2005).
- Bolest šikanování. Praha: Portál. Kolář, M. (2009).
- Skrytá podstata Hradeckého školního programu proti šikanování. In: Phillipová, L., Janošová, P. (Eds.) Šikana jako etický, psychologický a pedagogický problém. Sborník příspěvků z konference v Praze 19. 3. 2009. Praha: Tribun EU. Kolář, M. (2005).
- Školní násilí a šikanování. Ostrava: CIT, Ostravská univerzita. Kolář, M. (Ed.) (2004)
- Školní šikanování. Sborník z první celostátní konference konané v Olomouci na PdF UP 30. 3. 2004. Praha: Společenství proti šikaně.10-12. Kolář, M. (2000, 1997).
- Skrytý svět šikanování ve školách. Praha: Portál. Kolář, M. (2003).
- Specifický program proti šikanování a násilí ve školách a školských zařízeních. Praha: MŠMT ČR. Kolektiv autorů (2012).
- Elektronická šikana a jak jí řešit. (Metodický materiál.) Praha: NCBI. Kopecký, K., Krejčí, V. (2010).
- Rizika virtuální komunikace. (Příručka pro učitele.) Olomouc: Net Univerzity. [cit. 2. 12. 2012] <http://www.e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni> Krejčí, V. (2010).
- Kyberšikana – kybernetická šikana. Olomouc: E-Bezpečí. [cit. 2. 12. 2012] Dostupný z WWW – <http://www.e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/materialy-pro-studium-studie-atd> Parry, J., Carrington, G. (1997).

- Čelíme šikanování: Sborník metod. Praha: IPPP: Portál. Philippová, L., Janošová, P. (Eds.) (2009).
- Šikana jako etický, psychologický a pedagogický problém. Sborník příspěvků z konference konané 19. 3. 2009 v Praze. Brno: Tribun EU. Rogers, V. (2011).
- Kyberšikana. (Pracovní materiály pro učitele a žáky.) Praha: Portál. Říčan, P., Janošová, P. (2010).
- Jak na šikanu. Praha: Grada. Říčan, P. (1995).
- Agresivita a šikana mezi dětmi. Praha: Portál.

Webové stránky s tematikou školní šikany a kyberšikany

- Společenství proti šikaně, www.sikana.org
- E-Nebezpečí pro učitele, www.e-nebezpeci.cz
- E- bezpečí, www.e-bezpeci.cz
- Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz
- MŠMT: prevence@msmt.cz

Kontakty

- Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz
- Poradna webu Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz
- Internet poradna, www.internetporadna.cz
- Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, www.horka-linka.cz
- Poradna E-Bezpečí - poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na internetu, www.napisnam.cz

15. Příloha číslo 2.

Bezpečnostní a krizový plán školy

Cílem krizového plánu školy je stanovit závazný postup pro všechny pracovníky školy v případě vzniku mimořádné události, dále při závažném porušení školního řádu, při vzniku rizikového chování a dalších událostí, které nejsou běžné a mohou ve škole nastat. Je zde uveden školský preventivní tým školy, který řeší krizový plán školy.

Všichni zaměstnanci školy jsou na začátku školního roku proškoleni v bezpečnosti práce a požární ochraně.

Krizový plán je součástí preventivního programu školy a řádu školy. Jeho základem jsou metodické pokyny MŠMT. Vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010 - 28), dále pak z Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (Dokument č.j. MSMT-21149/2016) a Metodického doporučení k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (Dokument Č.j.: MSMT-1981/2015 -1).

MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST

ZAJIŠTĚNÍ OBJEKTU ŠKOLY, ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ Z HLEDISKA BEZPEČNOSTI ZAMĚSTNANCŮ A ŽÁKŮ

Přístupový systém ve škole

1. Přístup žáků

1.1. Žáci v budově I. stupně (Na Hřišti 151)

Vstup do budovy je umožněn před zahájením vyučování hlavním vchodem po otevření budovy v 8:10 pod dohledem pověřeného pracovníka školy (pedagogický dohled šatny). V 8:25 se budova uzavírá. Žáci přicházející po uzavření budovy vstupují jako ostatní návštěvníci školy za využití videotelefonu.

1.2. Žáci v budově II. stupně (U Zvoničky 179)

Vstup do budovy je umožněn před zahájením vyučování hlavním vchodem po otevření budovy v 8:10 pod dohledem pověřeného pracovníka školy (pedagogický dohled šatny). V 8:25 se budova uzavírá.

Pokud žáci přicházejí na nultou hodinu, vstupují do budovy pod dohledem vyučujícího této hodiny.

Žáci přicházející po uzavření budovy vstupují jako ostatní návštěvníci školy za využití videotelefonu. Do prostoru šatny pak vstupují pomocí čipu, který si zakoupí při nástupu do školy.

Přístupové čipy mohou být vydány pouze aktuálně zapsaným žákům školy. Žáci za přístupový čip a dva šatní klíčky (k šatní skříňce a šatnímu boxu) zaplatí 200 Kč.

Povinnosti držitele čipu:

- držitel čipu nesmí čip nikomu zapůjčit
- v případě ztráty čipu je nutné tuto skutečnost neprodleně nahlásit hospodářce školy a současně e-mailem na skolasvetice@skolasvetice.cz (je nutné se identifikovat jménem, příjmením a třídou) - čip bude ihned zablokován. Po zablokování čipu je možno držiteli vydat další čip dle aktuální nákupní ceny. Do doby nahlášení ztráty odpovídá držitel ztraceného čipu za škody způsobené zneužitím čipu.

Žáci jsou zejména povinni:

- vstupovat a odcházet ze školy hlavním vchodem
- při ukončení docházky (např. z důvodu přestupu na jinou školu) odkoupí škola nepoškozený čip a klíčky zpět

2. Přístup zaměstnanců školy

Zaměstnanci vstupují do budovy pomocí klíče, který získají proti podpisu u hospodářky školy.

Zaměstnanci, na základě organizačních potřeb školy, mají klíče i od vedlejších vchodů.

3. Návštěvy

Návštěvníci školy (např. rodiče žáků) mohou použít hlavní vchod vybavený videotelefonem. Po zazvonění návštěvu prověří a případně doprovodí na požadované místo zaměstnanec školy.

Ostatní vchody a východy, nejsou-li určeny jako únikové, musí být z důvodu zajištění bezpečnosti v průběhu celého dne uzamčeny.

Tabulka přístupových práv

Kategorie	Povolené dveře	Dny
Žáci školy	hlavní vchod	pouze ve dnech vyučování
Zaměstnanci	hlavní vchod, vedlejší vchody	pouze v pracovních dnech

Ohlášení vzniku mimořádné události

Mimořádná událost může vzniknout činností uvnitř organizace, nebo může být oznámena z vnějších zdrojů.

Interní

V případě vzniku jakékoliv mimořádné události (zpravidla požár, výbuch, úraz, vniknutí nepovolané osoby apod.) je zaměstnanec, který ji zjistí, povinen bez zbytečného odkladu toto oznámit ředitelce školy nebo nejvýše postavenému zaměstnanci, který je přítomen.

Externí

V případě přijetí informace z vnějšího zdroje je povinností přijímající osoby zprávu předat oprávněné osobě. Příjem takových zpráv je zpravidla telefonicky, písemně či e-mailem. Pokud se jedná o zprávu anonymní, provede osoba, která ji vyslechla či přečetla, bez zbytečného odkladu přenos informace vedoucímu zaměstnanci. Současně se o příjmu takové zprávy provede písemný záznam s údaji, kdy byla přijata, kdo ji podával, v kolik hodin byla přijata a tento záznam bude uchován pro další řízení. Záznam se provede na jakýkoliv papír, není předepsán žádný tiskopis. Jde pouze o záznam o přijetí, aby v pozdějším řízení nedocházelo ke zveličování apod.

Interní důležitá čísla

Ředitelka školy: Mgr. Pavla Žižková, tel: 735 755 576

Zástupkyně ředitele: Mgr. Olga Kozačová, tel: 734 159 023

Ředitelka školy nebo její zástupce na základě vlastního uvážení informuje složky IZS a řídí se jejich pokyny.

Ředitelka přijme okamžité rozhodnutí a prostřednictvím technických prostředků nebo jiným způsobem, sdělí vzniklou situaci dalším zaměstnancům a osobám zdržujícím se v objektu a je-li nutné, nařídí evakuaci objektu. Evakuace

se vyhlásí akustickým signálem (sirénou z amplionu a ohlášením této situace školním rozhlasem). Pokud by došlo k poruše akustického zařízení, budou pokyny, při současném zvonění sirény, zveřejněny pověřenými osobami nebo prostřednictvím interní telefonní ústředny popřípadě mobilními telefony.

Obsahem hlášení nadřízenému orgánu je především: datum, hodina a místo vzniku mimořádné události, druh, charakter vzniklé mimořádné události, dosud zjištěné následky mimořádné události, počty zraněných, mrtvých či pohřešovaných dětí a zaměstnanců a potřebná již přijatá opatření.

Důležitá krizová telefonní čísla

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM: 112

POLICIE ČR: 158

ZÁCHRANNÁ SLUŽBA: 155

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR: 150

Evakuace osob při vzniku mimořádné události

Vlastní evakuace se řídí pokyny Krizového plánu školy a Požárního evakuačního plánu, popřípadě dle jiné interní a zveřejněné informace. Evakuované osoby se shromažďují na místě určeném v požárním evakuačním plánu (školní hřiště). Pokud by došlo k ohrožení vodou apod., budou osoby shromážděny na místě, kde se nepředpokládá dosah vody.

Záchranné práce při vzniku mimořádné události

Vzhledem k tomu, že jsme školským zařízením, je prvotním úkolem zajistit bezpečnost žáků, popřípadě osob se sníženou schopností pohybu nebo orientace. Z tohoto důvodu není ze strany zaměstnanců prováděn žádný úkon směřujících k záchranným pracím. Vše směřuje k evakuaci a zajištění bezpečnosti svěřených osob. Je-li to možné, provádí dospělá osoba prvotní zásah, to ale za předpokladu, že nemá v péči svěřené osoby, nebo tyto nepředala jinému zaměstnanci, který evakuaci dokončí a doprovodí skupinu na místo určené ke shromáždění. Vlastní organizaci záchranných prací zajišťuje ředitelka školy, která spolupracuje s jednotkami IZS.

Příprava k sebeochraně a vzájemné pomoci při mimořádné události

Zaměstnanci jsou seznamováni s pokyny pro chování při mimořádných událostech. Tyto informace jsou součástí pravidelného školení o BOZP a PO. Žákům jsou informace předávány průběžně v rámci výuky a sledování aktuálních událostí. Tématiku zařazují vyučující do jednotlivých předmětů učebního plánu.

Možné případy mimořádných událostí

1. Vniknutí cizí osoby či osob do areálu školy

Cizím osobám je vstup do školy umožněn pouze za trvalého doprovodu zaměstnance školy a po ohlášení účelu návštěvy a jména navštívené osoby. V případě, že zaměstnanec školy upozorní zákonný zástupce nebo jím pověřená osoba pro přivádění a vyzvedávání dětí na přítomnost cizí osoby v prostorách školy, zjistí zaměstnanec důvod vstupu této osoby a ihned zabezpečí trvalý doprovod této osoby až do odchodu ze školy.

Všichni zaměstnanci jsou povinni při vstupu do budovy a při jejím opouštění se přesvědčit, zda jsou dveře řádně uzavřeny.

Způsob zabezpečení školy:

- kontrola vchodů zaměstnanci školy, uzavírání vchodů
- uplatnění dohledu nad žáky dle rozpisu

- uzamčené dveře vedlejších vchodů s výjimkou únikových východů
- zaměstnanci školy mají zakázáno vpouštět do objektu společně s nimi jakoukoliv cizí osobu, tuto osobu musí zastavit, zjistit důvod její návštěvy a informovat nadřízenou osobu
- na začátku i v průběhu školního roku jsou všichni žáci opakovaně poučeni o pravidlech BOZP, včetně zákazu vpouštět do objektu společně s nimi jakoukoliv cizí osobu a o způsobu, jak se zachovat
- střežení budovy elektronickým zabezpečovacím systémem mimo dobu školního vyučování

Pokud dojde i přesto k vniknutí cizí osoby či osob a je důvod domnívat se, že jsou tyto osoby nebezpečné, pak je zaměstnanec, který toto zjistí, povinen neprodleně uvědomit Policii ČR a poté neprodleně oznámit tuto skutečnost nadřízenému zaměstnanci – řediteli školy, event. osobě, která je pověřena jeho zastupováním. Poté musí vyčkat příjezdu hlídky a zpřístupnit objekt prohlídce.

2. Teroristický čin – anonymní oznámení o uložení bomby

Pokud bude oznámení o uložení bomby sděleno formou telefonátu, je třeba zapsat znění o umístění a druhu výbušniny. Pokud bude oznámení o uložení bomby sděleno formou písemnosti či elektronicky, písemnost uschováme k dalšímu šetření.

Postup:

- nahlásit událost na linku IZS 112 nebo HZS – 150 nebo Policie ČR – 158
- pokud je bomba v prostorách školy, kde se pohybují osoby, dochází k okamžité evakuaci - evakuace bude provedena stejným způsobem jako při požáru – požární evakuační plán
- podezřelého předmětu se nedotýkat
- dodržovat pokyny bezpečnostních složek

3. Teroristický čin

- obdržení podezřelé zásilky (jak poznat podezřelou zásilku)

- neočekávaná zásilka od neznámého odesilatele
- výhružný text na zásilce
- zapáchající zásilka
- zásilka, u které po otevření zjistíme, že obsahuje prášek nebo podezřelý předmět

Postup:

- s podezřelou zásilkou netřepat ani nevyprazdňovat její obsah
- opustit místnost, umýt se vodou a mýdlem a událost ohlásit na linku HZS – 150 nebo na linku policie ČR – 158
- před zavoláním na tísňovou linku, je třeba zvážit skutečnosti, které vedou k názoru, že se jedná o podezřelou zásilku

4. Únik nebezpečných látek při dopravní nehodě nebo technických haváriích

Každý zaměstnanec, který zpozoruje havárii s únikem nebezpečných látek, je povinen neprodleně nahlásit toto zjištění na ohlašovně, pověřenému zaměstnanci, nebo na linku HZS 150. Pokud havárii s únikem nebezpečných látek zpozoruje žák, nahlásí událost nejbližšímu zaměstnanci školy, který zajistí ohlášení řediteli školy nebo na linku HZS 150.

Hlavní zásady:

- nepřibližovat se k místu havárie
- provést ukrytí dle pokynů
- uzavřít a utěsnit dveře, okna a jiné otvory
- vypnout ventilaci
- sledovat informace v rozhlase, televizi a místním rozhlase
- budovu školy opustit jen na pokyn

V případě radiální havárie navíc:

- připravit si prostředky improvizované ochrany - ochrana dýchacích cest – vodou navlhčené roušky (kapesník, ručník apod.), ochrana hlavy – čepice, klobouk, šála tak, aby vlasy byly úplně zakryty a zvolená pokrývka chránila též čelo, uši a krk, povrch těla chránit kombinézou, kalhotami, pláštěm nebo

pláštěnkou, ochrana rukou – rukavicemi, igelitovým sáčkem, nebo omotat kusem látky, nohy chránit vysokými botami

- připravit si evakuační zavazadlo
- jodové přípravky (tablety) a prostředky individuální ochrany převzít a použít až na základě veřejné výzvy

5. Náplň praktického cvičení

- prohlídka protipožárních prostředků ve škole - umístění hydrantů, hasících přístrojů
- únikové východy, cvičný požární poplach, pravidelná cvičná evakuace školy
- činnost učitele, žáků a požární hlídky při vzniku požáru ve škole
- obsah a použití evakuačního zavazadla
- prostředky improvizované ochrany osob
- praktické chování v úkrytu
- praktické chování v případě havárie s únikem nebezpečných látek
- poskytování první pomoci (obsah a použití lékárničky, odsun ošetřených)

Rizikové chování ve škole

Školský preventivní tým

- ředitelka školy: Mgr. Pavla Žižková
- zástupkyně pro první stupeň: Mgr. Olga Kozačová
- výchovná poradkyně: Bc. Milena Rulcová
- školní metodička prevence: Mgr. Kristýna Plajnerová
- školní metodička prevence pro 1. stupeň: Mgr. Hana Jelínková
- školní psycholožka: PhDr. Blanka Hilbertová
- v případě potřeby třídní učitel / učitelka

Dojde-li k porušení ustanovení školního řádu, je tento přestupek předložen k posouzení Pedagogické radě a na základě jednání rady je rozhodnuto o patřičné sankci či opatření v následujícím pořadí:

1. napomenutí třídního učitele
2. důtka třídního učitele
3. důtka ředitelky školy
4. snížená známka z chování

V případě, že selže prevence ve škole, je dle typu rizikového chování přistoupeno k následujícím opatřením:

- individuální pohovor se žákem
- jednání s rodiči
- doporučení kontaktu s odborníky
- kontaktování příslušných úřadů a odborníků

V případě závažnějších přestupků či nezájmu rodičů:

- oznámení na OSPOD (oddělení pro Prahu - východ, Říčany)
- oznámení Městské policii (156)
- podání trestního oznámení na Policii ČR (158)

Konkrétní postupy řešení:

- rozhovor se žákem (žáky)
- informovat rodiče (informuje třídní učitel, popř. při závažnějších přestupcích vždy ředitelka školy či její zástupce)
- informovat ŠPP → svolat preventivně-poradenský tým → svolat výchovnou komisi
- konkrétní vyšetřování, řešení
- provést zápis z jednání
- spolupráce s rodinou - péče a poradenství

Postup řešení u jednotlivých forem rizikového chování (RCH)

Návykové látky, drogy, alkohol, tabák

- při nálezu látky – odebrat, dát do obálky či krabičky, provést zápis
- zápis o nálezu:
 - o jméno majitele
 - o popis látky
 - o množství
 - o místo a čas nálezu
 - o podpis svědka (svědků)
- info zákonnému zástupci žáka – v každém případě!!! – volá ředitelka školy či její zástupce
- info Policii ČR (v případě nálezu nelegálních návykových látek – zvláště ve spojitosti s jejich další distribucí!)
- přivolání RZS (155)
 - o (při podezření na požití některé návykové látky, kromě tabáku)
- vyšetřování, sepsání protokolu
- doporučení kontaktu na odborníky (zajistí metodik prevence)

Ohrožování mravní výchovy mládeže

(šíření pornografie, v jakékoliv formě, jakýmkoliv způsobem)

- jednání se žákem
- info rodičům, výchovná komise, udělení kázeňských opatření
- u žáků nad 15 let – info Policii ČR

Násilné chování, šikana, kyberšikana

- svolání preventivně-poradenského týmu
- vlastní vyšetřování
- rozhovor s obětí a popř. i dalšími informátory
- rozhovor s agresory (s každým zvlášť)
- provádět zápisy z rozhovorů!
- informovat rodiče oběti
- informovat rodiče agresora (agresorů)
- výchovná komise
- práce se třídou
- dle potřeby podat info:
 - o OSPOD
 - o Pedagogicko-psychologická poradna pro Prahu-východ (606 681 827, 731417201)
 - o Policii ČR (158)
 - o při ohrožení zdraví a života: RZS (155)
- zajistit ochranu oběti
- zajistit péči odborníků pro oběť i pro agresora (agresory)
- provést závěrečný zápis a situaci dále sledovat

Vandalismus

- jednání se žáky
- jednání s rodiči – výchovná komise, udělení kázeňských opatření
- vyčíslení škody, náhrada škody pachatelem
- provést zápis

Xenofobie, rasismus, netolerance, aj.

- jednání se žákem (žáky)

- jednání s rodiči – výchovná komise, udělení kázeňských opatření
- práce se třídou (multikulturní výchova) – metodik prevence
- interaktivní programy ve třídě (CEVAP - Centrum etické výchovy a prevence sociálně patologických jevů)
- v případě trestného činu – info Policii ČR (158)
- provést zápis

Virtuální závislosti, hoaxy, patologické hráčství

- jednání se žákem (žáky)
- jednání s rodiči
- kontakt na odborníky (zajistí metodik prevence)
- v případě trestného činu – info Policii ČR
- práce se třídou
- provést zápis

Divácké násilí, závislost na politickém nebo náboženském extremismu, sektě, EMO, aj.

- jednání se žákem (žáky)
- jednání s rodiči (při signálech, že se žák účastní těchto aktivit nebo tíhne k některému náboženskému nebo extremistickému hnutí, sektě)
- doporučení a kontakt na odborníky
- **(další řešení není v kompetenci školy!!!)**
- provést zápis

Poruchy příjmu potravy, sebepoškozování

- jednání se žákem (žáky) – individuální přístup a nabídka možností řešení
- jednání s rodiči
- porada s odborníky a doporučení kontaktů rodičům a žákovi
- jde-li o ohrožení zdraví a života, je-li žák nebezpečný sobě nebo okolí – zajistit RZS (155)
- provést zápis

Záškoláctví

- jednání se žákem (žáky)
- jednání s rodiči (informovat ihned při zjištění) – výchovná komise (nad 10 neomluvených hodin nebo podle individuální potřeby při nižším počtu NH)
- návrh nápravy – výchovné opatření
- info OSPOD (v případě, že se situace nebude zlepšovat)
- provést zápis

Kriminalita, delikvence, krádeže

- jednání se svědky (informátory)
- jednání se žákem (žáky)
- jednání s obětí (pokud se jedná o trestný čin, přečin proti osobě, osobám)
- info rodičům
- info Policii ČR (158)
- info PPP pro Prahu východ
- info OSPOD
- práce s pachatelem (pachateli)
- provést zápis

Rizikové chování v dopravě

- v případě ohrožení zdraví, úrazu, ohrožení života – zajistit RZS (155)
- jednání se žákem (žáky)
- info rodičům
- info Policii ČR (158) – podle závažnosti – individuální řešení
- výchovná komise – výchovné opatření
- práce se třídou
- provést zápis

Rizikové sexuální chování, pohlavní zneužívání

- jednání se svědky (informátory)
- jednání se žákem (žáky)
- jednání s obětí

- ochrana oběti
- info rodičům
- info OSPOD (v případě pohlavního zneužívání)
- info Policii ČR (v případě pohlavního zneužívání)
- práce se třídou
- zápis

Domácí násilí a CAN (syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte)

- jednání se svědky (informátory)
- jednání se žákem (žáky) – individuální přístup
- při podezření, že žák je vystaven takovému jednání - informujeme OSPOD, Policii ČR (158) a popř. ošetřujícího lékaře
- **NEKONTAKTUJEME RODIČE (!!!)– ZAJISTIT OCHRANU OBĚTI**
- kontakt na odbornou pomoc oběti – PPP pro Prahu 3 a 9, ...
- provést zápis

Všechny postupy řešení jsou individuální, v jednotlivých případech postupujeme podle momentální situace a závažnosti případu, vždy ale se souladem s Metodickým doporučením MŠMT.

Ve Světicích dne 30. 8. 2019

Vypracovala:

Mgr. Kristýna Plajnerová

Mgr. Hana Jelínková

Schválila:

Mgr. Pavla Žižková

ředitelka